

MISSIONSHUSET I ERSNÄS.

Jag har haft tillgång till en inventariebok som har förts av Knut Wiklund i samband med byggandet av Ersnäs Missionshus. Hans anteckningar visar att Missionshuset byggdes 1921 med start den 6 maj och invigning den 15 oktober. Samma år byggdes det andra missionshuset i byn, det vi dagligt tal kallar Filadelfia.

Missionshuset hittar man på Ersnäsvägen 48 och Filadelfia ligger i bredd med gamla brandstationen på Torget.

Missionshuset tillkom genom frivilliga bidrag av olika slag. Av Wiklunds anteckningar framgår inte att man fått statsbidrag eller liknande. Möjligen finansierades Filadelfia på samma sätt.

I slutet av 1920 uppgick föreningens tillgångar ”Med Lärarinnan Augusta Bergmans Testamente á 900 kr” till kr 3107,60. När huset stod färdigt hade man en skuld på cirka 8000 kr.

De frivilliga bidrag man samlade in bestod förutom av kontanta medel också av ”hästdagsverken, mansdagsverken, stockar” samt ”lass stickvirke”. Den största summa någon dittills skänkt var 50 kr. Och det var Knut Wiklund själv som bidrog med detta, samt den, som tydligen var den verkliga eldsjälén bakom bygget, C. A. Thorén. Denne Thorén bidrog dessutom med 25 dagsverken. Ett antal som ingen annan kommer i närheten av.

Det vanligaste var att man bidrog med 1 – 5 dagsverken. Albert Engström och Gustav Isaksson bidrog med 7 respektive 10 dagsverken.

Totalt bidrog man med 62 hästdagsverken och 93 mansdagsverken. Antalet skänkta stockar uppgick till 174. Stickvirke skänktes som ”lass stickvirke” och man fick ihop fem och ett halvt lass. Enligt uppgift ska stickorna ha spelats på Holmspelken, som var en hästvandring. Några personer hade tydligen stickor på lager och skänkte totalt tre famnar.

Grosshandlare Hedqvist i Luleå skänkte spik för 10 kr. ”Anonym” skänkte färg till ett värde av 25 kr och Grosshandlare Nyberg i Luleå skänkte, framför allt spik, för 37 kr.

Som tidigare nämnts startade man byggandet den 6 maj 1921. Axel Björklund hade antagits som byggmästare. Wiklund skriver den dagen: ”vidtogs stenfotsarbete”.

Byggandet pågick under sommaren 1921 och lördagen den 15 oktober klockan två var det dags för invigning. Om denna skriver man i någon av våra tidningar och Wiklund har, i god ordning, klistrat in ett urklipp i inventarieboken.

Av klippet framgår att sedan kyrkvärden Wiklund yttrat några hälsningsord höll biskop Bergqvist ”invigningstalet över Jer. 29 kapitlet vv 11-13 och förrättade i övrigt invigningsakten enligt kyrkohandbokens högstämnda ritual för invigning av kyrka, assisterad av kyrkoherden i församlingen, predikant O. Isaksson och kyrkvärden Wiklund. Den församlade menighetens ”Nu tacken Gud, allt folk” vittnade genom den kraft och innerlighet, varmed den sjöngs, om den tacksamhet många kände, att nu äga ett Guds hus inom byn, helgat och avskilt för Herrens dyrkan.”

Tydligt hade Gamla skolan använts som gudstjänstlokal vid många tillfällen, ”särskilt vid de regelbundna helgerna” och vid ”högmässogudstjänster med nattvardsgång”. Den kom med tiden att visa sig otillräcklig och det var därför den evangelisk-lutherska missionsföreningen tog initiativ till byggandet av Missionshuset.

Ett särskilt ”tack för ospard möda för husets tillkomst förtjänar föreningens ordförande hemmansägaren C.A. Thorén.”

Det var nog en stor helg i byns historia när Missionshuset invigdes för tidningsartikeln avslutas som följer:

”På lördagsaftonen hölls predikningar av biskopen och kyrkoherde Nordberg, Och på söndag hölls högmässa, varvid biskopen predikade och kyrkoherde Nordberg höll skriftetal. Såväl den stora salen som den mindre voro då överfulla av gudstjänstbesökande från Ersnäs och andra byar. Kl. 3 em. predikade predikant O. Isaksson. Sent skall befolkningen glömma dessa dagars högtidsstunder.”

Så var då Missionshuset invigt ”med en samlad Folkskara av 500 personer”. Man fick in lite pengar den helgen också. Kollekten till förmån för huset inbragte 86 kronor och kaffeserveringen 327 kronor. Men det behövs mycket i ett Missionshus och gåvorna fortsatte att strömma in och har väl gjort så hela tiden. Dock upphör Wiklunds anteckningar den 12 maj 1928 med ”Gåva av Mejerskan 43 kronor”.

Två dagar efter invigningen kom det in några kronor. December var en bra månad med bidrag från enskilda samt 37,25 kronor från syskonringen. Kaffeservering, kanske i juletid, gav ett tillskott på 213 kronor och enskilda bidrag ger små tillskott i kassan.

Men så börjar folk skänka saker till Missionshuset: Syföreningen, som inte har nämnts tidigare, skänker en lampkrona värd 100 kronor.

Grosshandlare N.O. Lundström skänkte klockan som kallade ersnäsborna till gudstjänst i många år.

Leonard Ekman skänkte två ”väggtaflor av Luther & Melanton”.

Georg Björklund skänkte dopbord och Lovis Larsson dopskål. Dopduk fick man av Elin Engström och en bordduk av Frida Pettersson. Syföreningens medlemmar skänkte 7 par ”Hänggardiner med behör”. Värde kronor 70. I juni kom ett par penningbidrag in och av August Åström ”diverse arbete, värde 20 kronor”. Kanske var det smide till ringklockan på taket?

Från augusti 1922 är syföreningen väldigt aktiv. Den skänker 10 dussin kaffekärl, värde 50 kr, en orgelstol, värde 25 kr, en kaffekokare, värde 38 kr.

År 1923 var ett magert år men i maj 1924 kom syföreningen med 240 kronor och till i november hade den skrapat ihop 50 kronor. Därefter är det ett fåtal enskilda som ger bidrag, bl.a. skänker fru Samuelsson 100 kr. den 14 februari 1925. Men mest är det nu syföreningen som bidrar med pengar.

Bokföringen avslutas, som nämnts, den 12 maj 1928 med mejerskans gåva på 43 kronor.

Sammanfattning av Knut Wiklunds ”Tablå öfver Ev Luth Bönehus uppförande”:

Materiel inköpt enligt räkningar	7828
Frivilliga materiel, gåvor enl. omstående sidor	1042
Frivilligt mans- och hästdagsverke	1340
Frivilligt av kontant	283
Arbetslöner enligt räkningar	4039
Summa kronor	14532

Knut Wiklund bodde i det hus som nu är Klubbvägen 10, f.d. Gammel-Henrik. Han hade en gång i tiden ett garveri vid "Lyckeby" strax norr om Storbron. Grunden till ett hus finns fortfarande kvar på parkeringen öster om E 4.

C.A. Thorén bodde i det hus som nu är Ersnäsvägen 25.

Otto Isaksson bodde bl.a. i Gammelstad och Antnäs. Han var författaren Folke Isakssons far.

Olof Bergqvist var Luleå stifts förste biskop. Han gav 1939 ut en bok om sina 46 år som församlingspräst och biskop i övre Norrland. Den heter Bland svenskar, finnar och lappar. Han var far till författarinnan Stina, g. Aronsson.

Prosten Albert Nordberg, 1871-1954, är bl.a. känd för sin bok En gammal norrbottensbygd, anteckningar till Luleå sockens historia.

Leif Lundström